

גידול דגים אינטנסיבי בכיכר סדום

אבי קורן, רמי אלון, מו"פ נגב ערבה

בכיכר סדום קיימים תנאים אופטימליים לגידול דגים (דגי מים חמים ובמיוחד אמנונים). המים המליחים (עד 10 ppt) זמינים בכמויות גדולות ואינם מנוצלים לייצור חקלאי בגלל מליחותם הגבוהה. גם קרקעות המלחה בכיכר לא יצלו לגידולים חקלאיים כל שהם. זמינות קרקע ומים לא מנוצלים מאפשרת ומעודדת את גידול הדגים הסופראינטנסיבי במקום. הטמפרטורות באזור, שברוב ימות השנה הן מהגבוהות בישראל, ותנאי החממה הטבעיים מאפשרים גידול רציף לאורך כל השנה.

פרויקט "דגי ים המלח" בנאות הכיכר

משק המודל הראשון בכיכר סדום הוקם ב-1995 ומנוהל בהצלחה ע"י שמעיה טולדנו ושותפיו. המשק הכיל בהקמתו 4 בריכות בועה ירוקות. אומנו ופוטמו בהן דגיגי אמנון אדום ושחור (מייצור עצמי ומקניה בצפון). בהמשך הכשיר מנהל הפרויקט 4 בריכות רבייה ואימון פתוחות (חיצוניות) על מנת לייצר דגים מאומנים במשקל 50-100 גרם לבריכות הפיטום. ב-1996 הוספו לפרויקט 2 בריכות מחופות (איגלו) בחיפוי P.V.C שקוף (לא ירוק), המשמשות כיום לפיטום ולהחזקת דגים מאומנים.

כיום מופעלות הבריכות בשיטת Flow-trough, ברמת החלפת מים יומית של כ-10-15%. ההזנה (כופתיות רגילות - מטמור) נעשת אך ורק באמצעות מאביסי צריכה, עם תשומת לב רבה לתגובת הדגים להאכלה. ניצולת המזון כ-1:2.

הדגים נשלים בשליה סלקטיבית (מעל 450 גר'), ומשווקים חיים, טריים על קרח או מצוננים ומנוקים. השיווק בחלק מהמקרים ללקוחות קמעוניים קבועים.

בשנת 1997 מתוכננת הרחבה לעוד 2 בריכות פיטום ותוספת מערכת סחרור ופילטר ביולוגי. כבר היום מתבצע בפרוייקט ייצור של דגיגי אמנונים הפוכי מין, במטרה להרחיב את ייצור הדגיגים ובעתיד אף למכור דגיגים לחוות בנגב ובערבה.

הטמפרטורות הגבוהות כל השנה מביאות להטלות מוקדמות מאד (במרץ) ומאחרות מאד (בנובמבר), דבר המייעל את הייצור והרווחיות.

פרויקט עין תמר

במהלך 1996 בוצע תכנון ביו-הנדסי לפרויקט הדגים הגדול בעין תמר. הפרויקט מבוסס על הידע שנצבר עד כה במו"פ נגב ערבה, ובמשק המודל בנאות הכיכר. בתכנית 5 שנתית להגיע לייצור של 500 טון דגים (אמנונים, מוסר, באס ואחרים). הפרויקט מבוסס על ניצול מים מליחים המצויים בשפע באזור, ועל שימוש במערכת סגורה עם פילטר ביולוגי.

בריכות רבייה ייצרו דגיגים הפוכי מין, בריכות האימון יאמנו דגים עד למשקל ממוצע של 100 גרם. בריכות הפיטום (מחופות) יפטמו בכ-2 מחזורים לשנה עד לגודל 500 גר'. תהיה אספקה קבועה של דגיגים במשקל 100 גר' מבריכות איחסון לבריכות הפיטום הללו.

הפרויקט היינו שותפות של חברים רבים במושב עין תמר. עידוד מעשי רב ניתן ע"י הקק"ל, שמבצעת את כל עבודות התשתית המסובכות בפרויקט.